

YHDESSÄ TEEMME MAAILMAN PARHAAN KOULUN

Vihreässä kunnassa jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua laadukkaaseen ja maksuttomaan varhaiskasvatukseen. Homekoulut korjataan ja sisäilmaongelmiin puututaan viivyttelemättä. Opinto-ohjausta ja oppilashuoltoa kohennetaan etenkin lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa. Koulupudokkaista otetaan koppi ja oppilaitoksissa rakennetaan yhteisöllisyyttä. Opettajien osaamista vahvistetaan, jotta kouluissa opitaan tulevaisuuden taitoja.

Koulu on rakennus, jossa on neljä seinää ja sisällä huominen. Tulevaisuuden Suomen menestys tehdään siellä. Tasa-arvoinen oikeus jokaiselle laadukkaaseen koulutukseen - päiväkodista aina korkeimpaan koulutukseen asti - on ollut suomalaisen yhteiskunnan suuri menestystarina. Kunnissa päätetään tämän tarinan seuraava luku.

Maakuntaudistuksen myötä koulutuksesta ja sivistyksestä tulee vastedes kuntien tärkein tehtävä. Yhdessä voimme tehdä suomalaisesta koulutuksesta maailman parhaan, jos niin valitsemme. Päätös on sinun.

Suomi on yhä yksi koulutuksen kärkimaista, mutta suunta on huolestuttava. Oppimistulokset sekä lukutaidossa että luonnontieteissä ovat laskussa. Erot tyttöjen ja poikien, maahanmuuttajataustaisten ja ei-maahanmuuttajataustaisten sekä eri koulujen ja alueiden välillä ovat puolestaan kasvaneet. Sisäilmaongelmat piinaavat kouluja ja päiväkoteja ympäri Suomen. Aivan liian moni nuori putoaa pois koulunpenkiltä vähäisen tuen tai muiden ongelmien takia. Viime vuosien poukkoileva koulutuspolitiikka nakertaa koulutuksen tasa-arvoa ja saavutettavuutta. Päivähoidon heikennykset, ammatillisen koulutuksen leikkaukset ja ylimielinen suhtautuminen tiedettä ja sivistystä kohtaan eivät vie tätä maata eteenpäin. Onneksi kunnissa voidaan valita toisin.

Tasa-arvoisen varhaiskasvatuksen ja koulutuksen ansiosta jokaisella ihmisillä on taustastaan riippumatta mahdollisuus löytää oma polkunsä ja paikkansa yhteiskunnassa, tavoitella unelmiaan ja oppia uutta läpi elämän. Siitä Vihreät haluaa pitää kiinni nyt ja tulevaisuudessa. Kunnissa voidaan torjua hallituksen leikkaukset kouluista ja päivähoidosta. Yhdessä me voimme puolustaa päivähoiton ja peruskoulujen pieniä ryhmäkokoja sekä parantaa koulutuksen laatua ja tasa-arvoa. Tasa-arvoinen, monipuolinen ja laadukas koulutus on globaalissa kilpailussa väestöltään pienen Suomen valttikortti ja hyvinvointivaltion peruspilari. Taide, tiede, koulutus ja sivistys ovat Suomen vahvuuksia, joihin kannattaa panostaa niin kunnissa kuin valtion tasollakin.

Eduskunnassa esitimme vaihtoehtomme Sipilän hallituksen koulutusleikkauksille. Nyt kerromme, miten torjumme eriarvoisuutta kehittämällä koulutusta kunnissa.

Laadukas varhaiskasvatus on jokaisen lapsen oikeus

Varhaiskasvatuksella on valtava merkitys lapsen oppimisen ja hyvinvoinnin rakentamisessa. Se tasaa lasten perhetaustoista johtuvia eroja ja ehkäisee ylisukupolvista huono-osaisuutta, mutta on hyödyllistä ihan kaikenlaisista taustoista tuleville lapsille. Laadukas varhaiskasvatus on tehokas keino edistää lasten hyvinvointia, tukea elinikäistä oppimista ja koulussa tarvittavia valmiuksia sekä ehkäistä syrjäytymistä. Siksi haluamme turvata jokaiselle lapselle yhdenvertaisen oikeuden päästä hyvän varhaiskasvatuksen piiriin.

Palautetaan yhtäläinen ja kattava päivähoito-oikeus kaikille lapsille. Sipilän hallitus on yrittänyt poistaa tämän oikeuden esimerkiksi työttömien vanhempien lapsilta. Päivähoito-oikeuden rajausta osapäiväiseksi on johtanut ryhmäkokojen kasvuun, mikä kuormittaa paitsi lapsia, myös päiväkotien henkilökuntaa kohtuuttomasti. Monessa kunnassa on jo nyt noustu vastarintaan ja todettu: tämä ei käy. Vihreiden tavoitteena on palauttaa kaikkien lasten oikeus päivähoitoon ja varhaiskasvatukseen. Lasten oikeutta laadukkaaseen varhaiskasvatukseen ei tule rajata vanhempien elämäntilanteen perusteella.

Turvataan pienet ryhmäkoot ja varhaiskasvatuksen laatu. Pienet ryhmäkoot, osaava henkilökunta ja tarkoituksenmukaiset tilat ovat laadukkaan varhaiskasvatuksen rakennuspalikoita. Sipilän hallituksen päätös kasvattaa ryhmäkokoja on lyhytnäköinen, ja siksi teemme kunnissa töitä pienten ryhmäkokojen puolesta. On tärkeää, että henkilökunnalla on riittävästi aikaa jokaiselle lapselle ja ymmärrystä erilaisuuden kohtaamisesta. Pohja toisen ihmisen kunnioittamiselle ja ymmärtämiselle luodaan varhaisessa vaiheessa. Kiusaamisen ja ennakkoluulojen kitkeminen ja tasa-arvon rakentaminen alkaa jo päiväkodissa.

Tuodaan varhaiskasvatus yhä useamman lapsen ja perheen ulottuville. Yhä useamman lapsen saaminen varhaiskasvatuksen piiriin on yksi tehokkaimmista keinoista ehkäistä eriarvoisuutta. Tällä hetkellä Suomessa osallistutaan varhaiskasvatukseen vähiten Euroopassa. Jaetaan neuvolassa perheille tietoa päivähoito-oikeudesta ja ennen kaikkea varhaiskasvatuksen myönteisistä vaikutuksista lapsen kehitykselle ja oppimiselle. Huolehditaan kaavoituksessa, että päiväkotit löytyy läheltä. Kehitetään varhaiskasvatuksen joustavia muotoja, jotka huomioivat erilaiset perheet ja elämäntilanteet. Varmistetaan, että laatu ja suunnitelmallisuus toteutuvat myös joustavissa päivähoitoratkaisuissa.

Siirrytään vaiheittain maksuttomaan varhaiskasvatukseen. Maksuttomuus madaltaisi kynnystä tuoda lapsi varhaiskasvatukseen ja parantaisi samalla pienten lasten vanhempien tilannetta työelämässä. Tarjotaan kaikille lapsille neljä tuntia maksutonta varhaiskasvatusta päivässä. Neljän tunnin ylittävältä osalta päivähoitosta maksettaisiin sen mukaan, kuinka monta tuntia lapsi on ollut hoidossa. Siirtyminen maksuttomaan varhaiskasvatukseen voisi tapahtua vaiheittain ikäluokka kerrallaan. Panostus maksaa itsensä takaisin ehkäisemällä syrjäytymistä sekä lisäämällä vanhempien, etenkin äitien työllisyyttä.

Terve koulu tarjoaa tukea ja turvaa oppimisen polulla

Erilaisilla ongelmilla on taipumusta kasautua. Jos vointi on huono, ei oppiminenkaan välttämättä suju. Kunnissa on panostettava ennaltaehkäisyyn ja monipuolisesti tuettava lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia. Oppimisen tuen ammattilaiset ovat tärkeässä roolissa myös kouluviihtyvyyden, hyvän ilmapiirin ja oppimisen ilon luomisessa kouluun.

Korjataan homekoulut ja -päiväkodit viivyttämättä. Sisäilmaongelmat piinaavat kouluja ja päiväkoteja joka puolella Suomea. Kyseessä on laaja ja monimutkainen ongelma, jonka ratkaisemiseksi tarvitaan tietoa, tutkimuksia - ja rahaa. Valtion on syytä panostaa korjauksiin ja tutkimukseen, mutta myös kuntien on laitettava kädet saveen. Koulujen ja päiväkotien home- ja sisäilmaongelmia tulee ennaltaehkäistä laadukkaalla rakentamisella, rakennusvalvonnalla, suunnitelmallisilla vuosikorjauksilla sekä tilojen oikeaoppisella käytöllä ja kunnossapidolla. Jos sisäilmaongelmia kuitenkin ilmenee, tulee henkilökunnalle ja oppilaille tarjota viipymättä korvaavat, terveelliset tilat. Peruskorjausten yhteydessä koulut ja päiväkodit tulee päivittää nykyaikaisiksi, joustaviksi oppimisympäristöiksi.

Varmistetaan, että jokainen saa laadukasta tukea ja ohjausta. Opinto-ohjauksen tavoitteena on tukea opiskelutaitoja, kasvamista ja elämänvalintojen tekemistä. Ammattitaitoinen ja riittävästi resursoitu opinto-ohjaus tukee sujuvaa koulunkäyntiä ja oman polun löytämistä keskustelevalle ja yksilöllisellä otteella. Opinto-ohjauksen tehtävänä on esitellä monipuolisesti erilaisia vaihtoehtoja ja purkaa eri aloihin liittyviä ennakkoluuloja ja sukupuolittuneisuutta. Toisella asteella ja peruskoulun nivelvaiheissa opinto-ohjauksen on syytä toimia yli oppilaitosrajojen, jotta omaa suuntaa on mahdollista korjata helposti koulun keskeyttämisen sijaan. Valtakunnallinen tai alueellinen verkossa toimiva opintoneuvonta voisi täydentää oppilaitosten omaa opinto-ohjausta.

Edistetään oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia ja terveyttä. Rakennetaan turvalliset koulutiet, jotta kouluun on helppo kulkea kävellen tai pyörällä. Suunnitellaan hyvät puitteet koulu- ja arkiliikunnalle ja piha-alueet, jotka houkuttelevat yhdessä tekemiseen ja liikkumiseen. Säilytetään koulujen ja päiväkotien lähimetsät. Monille kouluruoka voi olla päivän ainoa lämmin ateria. Tarjotaan terveellistä, monipuolista ja kasvispainotteista ruokaa, jossa huomioidaan erilaiset ruokavaliot. Huolehditaan toimivista opiskelijapalveluista ja kaavoitetaan opiskelija-asuntoja oppilaitosten lähelle ja hyvin kulkuyhteyksien äärelle.

Pidetään huoli henkisestä hyvinvoinnista ja jokaisen vapaudesta olla oma itsensä. Tuetaan lapsia ja nuoria ainutlaatuisina yksilöinä, ei ensisijaisesti jonkin sukupuolen tai etnisen taustan edustajina. Koulun tulee purkaa turhia sukupuolirooleja luokkahuoneessa ja sen ulkopuolella. Yhtä lailla koulun tulee ennaltaehkäistä ja puuttua välittömästi rasismiin, kiusaamiseen ja syrjintään. Huolehditaan, että kouluterveydenhoitajan, -kuraattorin ja -psykologin puheille on helppo päästä, ja että erityistä tukea tarvitsevat saavat erityisopetusta sekä avustajan oppitunneille.

Oppimisen iloa ja uudistuvaa opetusta kaikkiin kouluihin

Kivassa koulussa on helpompi viihtyä ja oppia. Siksi haluamme pitää huolta siitä, että koulu on todella kaikille kiva eikä ketään kiusata. Tämä edellyttää osaavia opettajia, sopivan kokoisia ryhmiä, nykyaikaisia oppimismenetelmiä sekä lasten ja nuorten kohtaamista yksilöinä.

Pidetään huoli opettajien osaamisesta ja jaksamisesta. Opettajien osaamisen kehittäminen takaa sen, että koulu uudistuu maailman muutosten mukana. Uudet opetussuunnitelmat vaativat uudenlaista osaamista, jota voidaan hankkia opettajien täydennyskoulutuksella. Opettajille tulee laatia henkilökohtaiset kehityssuunnitelmat, joilla varmistetaan myös, että työyhteisöstä löytyy monipuolisesti erilaista osaamista. Vahvistetaan myös opettajien tiimityötaitoja, keskinäistä tutorointia ja verkostoitumista, jotta hyvät käytännöt ja ideat leviävät. Ryhmäkokojen tulee olla riittävän pieniä, jotta oppilaat voidaan ottaa huomioon yksilöinä ja jotta opettajilla on mahdollisuus keskittyä opettamiseen.

Otetaan rohkeasti käyttöön uusia menetelmiä ja oppimisympäristöjä. Maailma muuttuu, niin myös opetus ja oppiminen. Annetaan opettajille ja kouluille välineet tarttua tähän muutokseen, ottaa käyttöön uusia tapoja opettaa ja teknologiaa, joka tekee oppimisesta entistä yksilöllisempää ja hauskeempaa. Varmistetaan jo rakentamisvaiheessa tai remonttien yhteydessä koulutilojen viihtyisyys, muunneltavuus ja mahdollisuudet toteuttaa uudenlaista pedagogiikkaa, yhdessä tekemistä, osallistumista ja itseohjautuvuutta. Vahvistetaan lukutaitoa ja lukuinnostusta kehittämällä koulujen ja kirjastojen yhteistyötä tai turvaamalla koulun oma, nykyaikainen kirjasto. Digitaalisten alustojen tarkoituksenmukainen hyödyntäminen edellyttää oikeanlaista osaamista, fiksua välineitä ja tukea niiden käyttöön.

Varmistetaan, että koulussa huomioidaan erilaiset oppijat. Jokainen lapsi ja nuori on kohdattava yksilönä. Riittävä opettajien määrä ja osaaminen takaavat sen, että hitaammat oppijat saavat riittävästi tukea ja nopeammille pystytään tarjoamaan sopivasti haasteita. Alakoulussa voidaan esimerkiksi opettajien työpari- ja tiimityöskentelyn avulla jakaa isoja luokkia joustavasti erilaisiin ryhmiin riippuen oppiaineesta, painotuksista tai tuen tarpeesta. Myös yläkoulussa kannattaa tarjota mahdollisuuksia opiskella pienryhmässä niille oppijoille, joilla on vaikeuksia selviytyä opinnoista, motivaatio-ongelmia ja tulevaisuuden suunta hukassa. Maahanmuuttajille on järjestettävä pitkäjänteistä valmistavaa opetusta, jossa rakennetaan riittävä kielitaito ja valmiudet osallistua yleisopetukseen eri opintoasteilla.

Pysäytetään koulujen eriytyminen heti kättelyssä. Haluamme, että jokainen suomalainen koulu on hyvä, postinumerosta riippumatta. Suomi on maailmankuulu siitä, että erinomaisia tuloksia on saatu aikaan kaikenlaisissa kouluissa. Tätä meidän on syytä vaalia. Kurotaan koulujen välisiä eroja umpeen kohdentamalla enemmän rahaa niihin kouluihin, joissa kamppaillaan kasautuvien ongelmien kanssa. Huolehditään siitä, että erilaiset oppiainepainotukset ovat lasten ja nuorten ulottuvilla riippumatta perhetaustasta. Kaikissa kouluissa on oltava varaa monipuoliseen kurssitarjontimeen sekä tarvittavaan määrään opettajia ja muuta henkilökuntaa.

Jokaiselle nuorelle toisen asteen koulutus

Koulutus on tehokkain keino edistää ihmisten työllisyyttä ja auttaa jokaista löytämään oma paikkansa yhteiskunnassa. Toisen asteen koulutuksen tarkoituksena on antaa valmiudet jatko-opintoihin tai työelämään. Siksi jokaiselle on taattava mahdollisuus jatkaa opintoja peruskoulun jälkeen itselleen sopivalla tavalla. Alati muuttuvat työmarkkinat lisäävät myös aikuiskoulutuksen tarvetta. Tämä edellyttää riittävästi aloituspaikkoja lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa, monipuolisia koulutuspolkuja ja satsauksia opinto-ohjaukseen ja etsivään nuorisotyöhön.

Turvataan jokaiselle nuorelle paikka lukiosta tai amiksesta. Kaikille peruskoulun päättävälle nuorille on löydyttävä paikka lukiossa tai ammatillisessa oppilaitoksessa kohtuullisen matkan päässä kotoa. Erityisesti ammatilliseen koulutukseen kohdistetut kohtuuttomat leikkaukset uhkaavat pudottaa monia nuoria peruskoulun jälkeen tyhjän päälle. Kunnissa on tehtävä töitä sen eteen, että ammatillisten oppilaitosten ja lukioiden rahoitus turvataan.

Lisätään lähiopetusta, laatua ja monipuolista kurssitarjontaa. Koulutuksen laatu ja monipuolinen kurssitarjonta ovat avaimia opiskelijoiden motivaation ja osaamisen rakentamiseen niin ammatillisissa oppilaitoksissa kuin lukioissakin. Etäopetusta ja työssäoppimista ei tule lisätä vain säästöjen saamiseksi - niiden on oltava ohjattu ja tavoitteellinen osa koulutusta. Erityisesti ammatillisissa oppilaitoksissa lähiopetuksen määrää on viime vuosina supistettu aivan liikaa, mikä heikentää koulutuksen laatua. Toisen asteen koulutuksen tulee antaa valmiudet jatkaa opintoja korkeakoulussa. Tätä voidaan tukea esimerkiksi lisäämällä mahdollisuuksia sisällyttää korkeakouluopintoja toisen asteen tutkintoon.

Rakennetaan yhteisöllisyyttä oppilaitoksiin. Vertaistuki ja yhteisöllisyys lisäävät viihtyvyyttä ja ehkäisevät syrjään joutumista. Siksi on tärkeää varmistaa, että jokainen löytää paikkansa moninaisessa opiskelijayhteisössä. Etenkin suurissa oppilaitoksissa yhteisöllistä kulttuuria on syytä vaalia, jotta kukaan ei jää yksin tai huku massaan. Vahvistetaan opiskelijakunta- ja tutortoimintaa, ja toteutetaan koulun yhteisiä projekteja ja tempauksia. Varmistetaan, että opiskelijoiden osallisuus toteutuu sekä arjessa että muutostilanteissa, kuten koulujen yhdistymisissä tai tilojen uudistamisessa.

Otetaan koulupudokkaista koppi. Kaikki eivät löydä itselleen sopivaa koulutusalaan ensiyrittämällä. Vahvistetaan moniammatillista yhteistyötä motivaatiopulasta kärsivien opiskelijoiden tukemisessa ja tarvittaessa uuden polun löytämisessä. Rohkaistaan kaikkia yrittämään uudestaan, jos koulu on jäänyt kesken. Varmistetaan, että siirtyminen lukiosta amikseen, amiksesta lukioon tai uudelle ammatillisen koulutuksen alalle sujuu mutkattomasti.